

4. Forhør.

[Se den originale transskription.](#)

Forhøret afholdt: 10. august 1831.

Sted: Nørre Herreds Tingsted, Grenaa.

Forhørsleder og skriver: Herredsfoged, justitsråd Aagaard, Grenaa.

Vidner: Weidemann og Andersen af Grenaa.

Fælles for alle afhørte i retten: De blev formanet til at sige sandheden, og deres forklaring blev afgivet under ed.

Indkaldt til forhør: 1. Simon Hansen, gårdmand i Dalstrup, Villersø sogn.

Forklaring: Arrestantinden Mette Sørensdatter har for ca. 15 - 16 år siden tjent ham i to somre. Hendes forhold var upåklageligt. Siden arrestantinden den 25. juli har født et barn, har han ikke været i Gjertrud Sørensdatters hus eller talt hverken med denne eller nogen af hendes børn. Han har ikke haft samtale med disse angående Mettes graviditet. Kun fra rygter ved han, at Mette i denne sommer har haft en tiltagende førlighed, og at hun for nogen tid siden har fået et barn, og at dette var fundet dødt, men rygter har ikke sagt ham, hvem der skal have ombragt barnet, eller hvorledes det er gået til.

Han har ikke hørt eller erfaret, at Mette før har fået barn eller været gravid, og han kender ikke til, at hun før har gjort sig skyldig i nogen offentlig forbrydelse, men hun har derimod altid været rost for sin opførsel. Han havde ikke yderligere oplysninger.

Indkaldt til forhør: 2. Christen Terkildsen, gårdmand i Villersø sogn.

Forklaring: For ca. 9 år siden havde han arrestantinden Mette Sørensdatter i sin tjeneste i 2 år. Hendes forhold var da rosværdigt, og hendes rygte har altid været godt, indtil den sag kom frem, hvorfor hun nu er arresteret. Han har i lang tid ikke været i Gjertrud Sørensdatters hus i Veggerslev eller talt med hende eller nogen af hendes børn. Han kender kun noget til arrestantinden Mette Sørensdatters graviditet og barnefødsel fra rygter. Men ud fra rygterne ved han ikke, hvem der skulde have ombragt Mettes barn, eller hvorledes det hele er gået til. Han ved ikke, om Mette før har været frugtsommelig. Han havde ikke yderligere oplysninger.

Indkaldt til forhør: 3. Jens Mikkelsen Bids, gårdmand i Veggerslev.

Forklaring: Hans Søn Jens Jensen Bids har i de sidste 10 år uafbrudt haft ophold hos ham. Efter rygter vidste han godt, at hans søn skulde være forlovet med Mette Sørensdatter, men med sikkerhed kunde han ikke sige det. Han havde engang spurgt sønnen derom, men sønnen havde ikke givet ham noget svar derpå. Sønnen har ikke talt det mindste til ham om arrestantinden Mette Sørensdatters graviditet, barnefødsel, eller det, der passerede med hendes barn. Han har ikke i flere måneder været inde hos Gjertrud Sørensdatter eller talt med hende eller med nogen af hendes børn. Han har ikke fra disse hørt eller erfaret noget om den sag, der er årsag til, at Gjertrud og Mette nu er arresteret. Ikke engang fra rygter ved han, hvem der har ombragt Mettes barn. Han ved ikke af, at Mette før har været gravid eller før har gjort sig skyldig i offentlig forbrydelse, men hendes rygte har altid været godt. Han havde ikke yderligere oplysninger.

Indkaldt til forhør: 4. Sognefoged Jens Christian Jensen af Veggerslev.

Forklaring: Den 25. juli om eftermiddagen kl. ca. 1 kom han sammen med lægdsmand Rasmus Juul af Veggerslev ind i arrestantinden Gjertrud Sørensdatters gård. Ved deres ankomst fandt de Gjertrud sengeliggende i dagligstuen, og arrestantinden Mette Sørensdatter var sengeliggende i den øverste stue. Straks efter kom jordemoder Elisabeth Meilstrup ind fra gården, og Ane Dorthea Sørensdatter fra køkkenet. De gik derefter begge, nemlig Elisabeth Meilstrup og Ane Dorthea, ind i den øverste stue, og de kom derfra ind i dagligstuen med Mettes barn, som jordemoderen havde i sine hænder. Efter at jordemoderen havde sat sig på en stol i dagligstuen, så han, at jordemoderen med sin finger tog mask ud af barnets mund og sagde: "Jeg tror, det er mask". Ane Dorthea var tilstede, men han erindrer ikke, hvad hun ved denne lejlighed sagde. Men han ved med vished, at det var mask, som gives svinene til føde, der blev udtaget af barnets mund.

Han var ikke i Gjertrud Sørensdatters hus den 25. juli før den tidligere forklarede tid, nemlig kl. 1. Samme dag forsikrede Gjertrud Sørensdatter, at hun var uskyldig i barnets død, men omtalte ikke, hvem der var den skyldige. Mette talte hverken om sin barnefødsel eller om sit barns skæbne. Ane Dorthea sagde heller ikke noget det. Næste dag, nemlig den 26. juli, talte han med Gjertruds ældste søn, Søren Sørensen, og ved at tale med denne om hans søster Mettes barnefødsel med videre, erklærede han, at han ikke kendte sagens sammenhæng eller vidste, hvorledes det var gået til med Mettes barn, men var overbevist om, at hans moder var uskyldig, og at hun sikkert havde troet på Mette. Han har ikke hørt, og direkte adspurgt nægtede han, at andre skal have været i Gjertrud Sørensdatters hus i tiden fra kl. 6 til 11 omtrent, eller til jordemoderen sammen med pastor Gad kom, andre end Rasmus Østermanns kone, Birthe Rasmusdatter, og Claus Aagaards kone Mette Sørensdatter. Han vidste ikke af, at Gjertrud Sørensdatter eller nogen af hendes døtre forhen havde gjort sig skyldige i nogen forbrydelse. Det var ham kun fra rygtet bekendt, at Jens Jensen Bids og Mette Sørensdatter havde godhed for hinanden. Han havde ikke yderligere oplysninger.

Indkaldt til forhør: 5. Lægdsmand Rasmus Juul af Veggerslev.

Forklaring: Forklaring, som var aldeles overensstemmende med den, som 4. afhørte har afgivet.

Indkaldt til forhør: 6. Tjenestepigen Ane Dorthea Sørensdatter, en datter af arrestantinden Gjertrud Sørensdatter af Veggerslev.

Forklaring: Dommeren fremlage de forklaringer, hendes brødre, Søren og Jens, Rasmus Østermanns hustru og Claus Aagaards hustru ved forhøret den 8. juli havde afgivet om hendes moder, Gjertruds tilstand straks efter Mettes barnefødsel. Hun sagde, at årsagen til hendes usandfærdige forklaring, at hendes moder faldt i besvimelse i bryggerset og blev båret syg ind i sengen, var, at hendes moder befalede hende, at hun skulde sige sådan. Moderen Gjertrud var ikke besvimet, og hun var ikke syg, men gik oppe i sine daglige klæder. Hun så ikke, at hendes moder lagde sig i sengen, inden Rasmus Østermanns hustru havde været der, nemlig kl. ca. 8. Årsagen til, at hun lagde sig i sengen, hvilket skete påklædt, ved hun ikke, og hun har heller ikke siden erfaret det. Efter et kort ophold i sengen stod hendes moder igen op.

Omkring kl. 8 var Rasmus Østermanns kone hos Gjertrud Sørensdatter, som da i sin daglige påklædning stod i sit køkken, for af hende at låne en skræppe, hvilken Gjertrud selv lånte hende. Hendes moder var på den Tid, Rasmus Østermanns hustru var der angående skræppen, beskæftiget med at lave ost. Inden hun gik ud i marken for at malke fårene om morgenen mellem kl. 6 og 7, hørte hun, at hendes moder talte om,

at hun ville hente noget brændevin hos Rasmus Østermanns for at give det til Mette, som moderen sagde var dårlig, hvilket hun dog ikke var klar over og tilføjede, at hun troede, at brændevinen ville hjælpe Mette. Da Rasmus Østermanns hustru lånte skræppen af Gjertrud, stod hun i bryggerset og vaskede nogle strømper, som hendes moder, kort før Rasmus Østermanns Hustrue kom derind, havde befalet hende at vaske.

Hun blev forelagt den forklaring, som Claus Aagaards hustru har aflagt ved forhøret den 8. juli. Hun tilstår, at denne var hos hendes moder den 26. juli, og at hun fulgte hende ud i porten, men hun benægter med bestemthed at have sagt til hende, at hendes moder Gjertrud var gerningsmanden. Hun gentager denne benægtelse og vedbliver at forsikre, at denne forklaring må hidrøre fra en misforståelse. Årsagen til, at hun såvel for pastor Gad som for jordemoderen benægtede Mettes barnefødsel i stedet for at anmelde den, var, at både hendes moder Gjertrud og hendes søster Mette havde pålagt hende ikke at røbe, hvorledes det var gået til med Mette. Pastor Gad bor som nabo og jordemoderen som genbo til Gjertrud Sørensdatter.

Da hun bragte barnet fra bryggerset til jordemoder Meilstrup, så hun, at der var mask i barnets mund, og at jordemoder Meilstrup tog denne mask ud med sin finger. Hun tilføjer, at da hun, som hun tidligere har forklaret, tog barnet op af masktønden, var der også mask på flere dele af barnets legeme, men den vaskede hun bort. Årsagen til, at hun ikke sagde jordemoderen den rigtige sammenhæng med denne mask, som barnet havde i munden, var, at den sandsynligvis var kommet derind ved barnets nedsænkning i masktønden, og at hun derved vilde have pådraget sig såvel sin moders som sin søsters vrede, da begge havde pålagt hende ikke at omtale til nogen, hverken Mettes barnefødsel, eller hvad der var passeret med Mettes Barn.

Den 25. juli fra om morgenen og indtil pastor Gad og jordemoder Meilstrup kom ind til hendes moder, nemlig kl. ca. 11, havde ingen andre været i huset end Rasmus Østermanns hustru, Birthe Rasmusdatter. Som forklaret kom hun om Morgenen kl. 8, på hvilken tid alt var overstået med Mettes barnefødsel og hendes barns død, og Claus Aagaards hustru, Mette Sørensdatter, som var der den 25. juli om formiddagen mellem kl. 9 og 10.

Med hensyn til arrestantinden Mette Sørensdatters barnefødsel den 25. juli og forholdet med dennes barn afgav hun, efter af dommeren at være alvorlig formanet til at sige sandheden og advaret om at vogte sig for flere usandfærdige forklaringer, nu følgende forklaring: Ved hendes første indtræden i bryggerset, da hun kom fra marken den 25. juli, og så vidt hun erindrer kl. ca. 7 om morgenen, så hun sin moder Gjertrud stå i bryggerset ved et omtrent midt på gulvet anbragt bagtrug, og hendes søster Mette løb da med sit barn, som hun holdt i benene, fra gruekedlen, som stod i bryggerset, hen til masktønden og puttede barnet på hovedet deri. Ane Dorthea begav sig da straks til masktønden, skubbede Mette til side og tog barnet op. Det var aldeles skjult af vandet i tønden. Da barnet kom op af tønden, var det dødt. Om barnet havde liv, da Mette gik med det fra gruekedlen, har hun ikke bemærket. Hendes moder, arrestantinden Gjertrud Sørensdatter, var hele tiden i bryggerset fra det øjeblik, hun trådte ind i bryggerset, og indtil hun havde taget barnet op af masktønden. Hun gik først fra bryggerset ind i køkkenet, da hun arbejdede med at vaske barnet rent. Hun så ikke, at hendes moder havde Mettes barn i hænderne, eller at hun foretog sig noget med det. Medens hun var i bryggerset, nemlig fra den tid Mette gik med barnet fra gruekedlen til masktønden, og efter at det var taget op af tønden og under rengøringen, stod hendes moder stadig på det samme sted ved bagtruget uden at foretage sig noget, men hun beklagede sig uafbrudt over Mettes forhold. Hun gentager, hvad hun tidligere i dag har forklaret, at hendes moder ikke var besvimet eller havde ondt under sit ophold i bryggerset, og alt, hvad der i den anledning under de tidligere afholdte forhør er

forklaret, var opdigtet, fordi de, nemlig hun selv, Gjertrud og Mette derved troede at afværge fortræd for moderen.

Til hendes moders bryggers er der to indgange nemlig fra gården og fra køkkenet. Til køkkenet er der indgang fra dagligstuen, og til dagligstuen er der indgang fra gården. Da hun den 25. juli om morgenen kom hjem fra marken, fandt hun såvel den dør, som fører fra gården til bryggerset, og den dør, der fører fra gården til dagligstuen, tillukkede. Da sidstnævnte dør tillige var låst, troede hun, at både Gjertrud og Mette var gået til et andet sted i byen. Hun gik da til huggehuset, hvor en nøgle til sidstnævnte dør sædvanligvis har sin plads, og med denne nøgle låste hun døren op. Døren fra gården til bryggerset, som indvendig lukket med en hvirvel (en særlig dørs lå red.).

Hun forklarede, at låsen for døren fra dagligstuen til gården var af den slags, som kaldes smæklås, der lukkes indvendig fra ved at en krog aftages, som ellers holdes tilbage af en fjeder. -

Det var ikke muligt for hende at forhindre Mette i at kaste sit barn i masktønden, da det skete i samme øjeblik, som Mette så hende. Årsagen til, at hendes moder Gjertrud ikke forhindrede Mettes handling, kender hun ikke. Om både Gjertrud og Mette fortalte hun, at den 25. juli, da Mette havde født barnet stående i bryggerset, tog Gjertrud barnet, som da var levende, op fra gulvet, men Mette rev det straks igen fra hende, og efter at have gjort forsøg på at kvæle det ved at omspænde dets mund og hals med sine fingre, kastede hun det først i gruekedlen og siden i masktønden. Hun forsikrer ikke at have hørt eller erfaret, at der imellem hendes moder Gjertrud og hendes søster Mette var truffet den aftale, at Mettes barn, når det blev født, skulle ombringes, og hun betyder tillige, at hendes moder forsikrede hende om, at hun var uskyldig i barnets død.

Hun hørte, at hendes broder Søren dagen i forvejen spurgte, om hans moder havde noget imod, at han den næste dags morgen kørte til Grenaa med et læs tørv for at sælge det. Hun gav sit samtykke dertil. Hun forsikrer endvidere ikke at have set nogen mishandling udøvet på Mettes barn med undtagelse af, at Mette kastede barnet i masktønden, og at hun ikke kunde oplyse videre i sagen, end hun nu har meddelt, samt at hendes usandfærdige forklaringer ved de foregående forhør, skyldtes frygt for at pådrage sig moderens og søsterens vrede og hendes modvilje mod at gøre disse ulykkelige.

Indkaldt til forhør: 7. Gaardmand Anders Udsen i Aastrup.

Forklaring: Han anmeldte, at hans moder Margrethe Sørensdatter, enke efter afdøde Anders Udsen i Aastrup, på grund af alderdom og svaghed ikke var i stand til at forlade sit hus, og havde anmodet ham om at meddele den forklaring, at arrestantinden Gjertrud Sørensdatter i en alder af ca. 14 år tjente hendes mand et halvt år. Hun røgtede køerne, og på hendes forhold i tjenesten var der intet at udsætte.

Forhøret hævet.

Aagaard